

միասին մտացող ստրկ պիտի ներկայանայ, և տես, այն ատեն պիտի յիշես ինք
բարեկիրք կերպարանացն քանի մը ցատոց և յոգնածութեան բազատութիւնքն,
որոց արդ ոչ չես դնել, և պիտի ցաւիս անոնց վրայ՝ նստ. հրետուն տարի անցնելէ
յետոյ . և պիտի ամբ, նստ, պիտի տիրիս յսիրելոց՝ և իրեն հետ գէշ վարտելոց վրայ :
Սիրէ՛ քոս վարժապետոյ, վասն զի այն յիսուն հազար տարրական ուսուցչաց և նծ
խմբէն է, որք թուր խոսալոյ մէջ ցրտած են, և որոնք իբրեւ մտաւորական հարք
են միլիոնատոյ տղայոց՝ որք կ'աճին քեզի հետ 'ի միասին, աշխատաւորք՝ որոց
յարգր բաւ արժանեայն չէ ձանչցուած և չէ վարձատրուած, որոնք մեր հայրե-
նեաց՝ ներկայէն ընտիր ժողովուրդ մը կը պատրաստեն : Ես գոհ չեմ քոս աս իս
ունեցած սիրոյդ՝ երէ յունենաս եղիս սերն միանգամայն այն ամենուն՝ որ քեզ բա-
րիք կ'ընեն, յորս քոս վարժապետոյ՝ յետ ծնողացը առաջինն է : Սիրէ՛ զայն՝ իբր իմ
մէկ եղբայրս սիրելի. սիրէ՛ զայն երբ զքեզ կը փայփայէ և երբ զքեզ կը յանդիմա-
նէ, երբ արդար է և երբ քեզ պնդէս կ'երևի թէ անիրաւ է, սիրէ՛ զայն՝ երբ
զուարթ և քաղցրաբարոյ է, և անշիկ եւ սիրէ՛ զայն երբ տխուր տեսնես : Սիրէ՛
զայն՝ միշտ յարգանքով արտասանէ այս անունս — վարժապետ — որ յետ հօր՝ ա-
մենէն ազնուականն է, ամենէն անկի քաղցր անունն՝ որ մարդ մը միտոյն կարե-
նայ տայ :

Շարունակելի

ՀԱՅՐ ՔՈ

Ա. Ռ. Ա. Կ. Ք ԿԱՂԱՄԱՆ ԵՒ ԽՆՁՈՐԵՆԻ

Կազմաւոր բարձրագոյն
արեւն գլխին շերտակ զըտակ,
Հովեւուն հետ խաղալով
Եւ շարունակ օտաւաքելով
Կարձուց աշեր վերէն 'ի վայր՝
Խոժոս գիւնը ամբարտաւան,
Ճիւղ իւր արմի մօտն 'ի խոնարհ
Տեսաւ խնձորենի մի միայն :
— « Ի՞նչ կանես դու չուքես ներքե այ կոծիմ,
« Տատանելով գետնին երես զերդ մի բիծ,
« Եթէ վերադ ինչոյ մին իմ ոտերեւուն,
« Պըրծաւ գընաց խնձորենին, վայր զգլխուն...
« Իսկ իմ՝ նայէ՛ ճակատուք վե՛հ փռաւոր
« Չոր կը քօղէ նուր ամպերուն քօղ բոսոր,
« Ետեւ արշալոյսն ինչ կը մտղծէ « բարի լուս :
« Ապա արեն ոսկեղօծէ թաղ զըլխուն :
« Գիւնէրն ցօղ յիս կը թափի մարգարիտ,
« Բարակ ջրամբ կը զգուռ գիւ 'ի համբոյր :
« Ես բնութեան իբրեւ ծնունդ շըլմարիտ
« Կը վայելեմ ծաղկանց ըզխուն ջաղցրաբար :
« Իսկ դու միժած խեղճուկ բոյս
« Կ'ապրիս արկար և անդոյս :
« Ո՛վէ ըզքեզ տեսնողը,
« Կարծես՝ միայն սե հողը... »
Խնձորենին ոտերեւ կախ՝
Ասաց. « Տէր իմ կաշմախ,

« Ի՞նչ որ կ'տեսն շըլմարիտ է՝ խօզը չունիմ,
« Ես քո առջև բոյս մ'անըջան եմ չընչիս,
« Երկրէ երկինք բարձրացեր է քո ճակատ
« Դու բնութեան այս սրբին հարգաւոր
« Որ՝ նորամէն անթիւ բարիք կը ստանաս
« Ասա ինձի փոխարէնը Բ՛նչ կուտաս,
« Միայն անշուշ օտա տերեւ,
« Որ խափանէ լոյս արեւ...
« Իսկ ես սրբալի ցած աւ լինիմ և խոնարհ
« Ըստ իմ կարեաց պըտուղ բերեմ օգտակար :
« Այլ դու թեպէտ լուս բարձր ես և խաղը
« Ափսոս որ չես տար ոչ փրտած մի խնձոր :
Մինչդեռ այսպէս խնձորենին կը խօսեր,
Տեսնաւ երկու փայտաւոր
Ալէն ձախէն՝ կաղամախին բունն 'ի վեր
Չարկին կաջին անհամար,
Կէս ժամէն վերջ ծառն ճլղաբարտ ամպահերձ
Տարածուել էր խնձորենոյն բունին մերձ :

Այս ծառիս պէս ամէն մարդ
Որչափ փառք բարձրանայ
Որչափ ոսկի և արծաթ
Գիւղէ ժողով ճիւղանայ,
Եթէ լոյսոյ պըտուղ բարի՝
Ժամանակին կաջին տակ,
Կը ջարգուի ու կ'ապրի,
Դառնայ մօխի անխելատի... »

ԱՌԱՔՆԸ ԱՆՏՈՆԵԱՆ ՆԱԽԱՆԻՆԵԱՆ

ՕՁ ԵՒ ԶՈՒԿ

—*—*—

Պարտեզի մէջ վարսագեղ,
 Խիտ խիտ ծառաց ըստուերաց տակ
 Կ'երևեր ջինջ և շքեղ
 Աւազան մի կը հայտատակ.
 Արցունքի պէս մաքուր ջրոյն՝
 Այնաց մանունց մէջ խաղալին
 Զնկունք արած և ոսկեզոյն
 Վըճիտ լուսով ցոլցուլին.
 Հոն այդ միջոցին արօտին մէջէն
 Օձ մը սողալով և չընկնէն՝
 Աւազանին եզերքն հասաւ.
 Երկընցաւ ու կանկ առաւ.
 Նախանձելով ձրկանց կենանքին
 Կ'ստեր անոնց էն մեծին.
 « Այս Բնւ սեր է' Բնւ շքեղ հըհեւ,
 « Որ մարդկանցմէ կ'ընդունիք,
 « Նոցա ձեռաց մէջ գըզուելով
 « Կ'ապրիք կենօք երկնիկ.
 « Իսկ մնայ օձերս, տաք խընդրեմ,
 « Ինչով պակաս եմք ձեզմէն.
 « Տեսքի մընայ մենք ալ ունիմք
 « Գոյն գոյն շապիկ գեղեցիկ.
 « Զնի մընայ, մենք ալ եղբայր՝
 « Զեզմէ պակաս շնոր մընար.
 « Եթէ լողալու մէջ պարնիք,
 « Դուք մեր առջև բան մը չ'էք,
 « Քանզի գիտեմք մենք ամենքս ալ
 « Մըտնէ լողալ' ելլել սողալ...
 « Իսկ դուք ջրէն դուրս օր ելնէք
 « Կը ստատկիք մէկէն 'ի մէկ...
 « Բայց չեղոտեմ այս չափէն վերջ,
 « Ինչուն մարդիկ սըրտերուն մէջ

« Ո՛ր կը տանեն մեղի ընդգէմ,
 « Եւ ամէն տեղ ուր օր տեսնեն
 « Կը հալածեն բարով բըրով...
 « Ճընլին են ըզմեզ միշտ անգորով! ...
 Զստք օր կ'ստեր, պարտեզպանք
 Մաս դալով առ աւազանը,
 Կոխեց օձին պոչին վերան
 Զտեսնալով սոքին տակ զայն.
 Օձն էր՝ յանկարծ շընդից,
 Շըտկուեցաւ լեզուն հանեց,
 Ու գեց խայթել
 Վըրէժ խընդրել:
 Իսկ պարտեզպան ձեռքին բահով
 Գըլխուն հասուց բոլոր ուժով:
 Օձն հարուածէն գալարուելով
 Եւ մահացու վերք մ'առնելով,
 Գըլլորուեցաւ ջուրին մէջ
 Ուր հոգեվարք տըքար խեղճ խեղճ...
 Զուկն օր տեսաւ զայդ պատահար՝
 Մտնելով կ'ստեր — « Եղբայր,
 Հիմա Ծանցար գէթ հասկըցար,
 Որչափ սիրուն գեղեցիկ՝
 Որչափ փայլուն խառտոտիկ
 Որչափ մեզմէ գերազանց ետ,
 Դարձեալ գիտցիր՝ որ ձուկ չես:
 Եթէ պոչիդ մէկ մը կոխե
 Իսկոյն սլաքըդ դուրս կ'ելլէ.
 Քանի որ դու լեզուիդ նայր
 Թոյն մը ունիս մահացու,
 Գիտցիր, գըլլե՛ք պակաս ջրայր
 Փորձանքն միշտ քեզ հասնելու ...»

ՆՈՅՆ

